

ηwa' wvu bokan bofεε wvù Baul to saηεε ê
kentaashe ke
Kol en

Fiεε fi nu ê ηwa' wvu Kolen wvu bokan bofεε wvun e
Baul to saη ηwa' wvu bokan bofεε wvun fô kentaashe
ke bonyii bo mbee le ke Kolen e, ε è nu kefew kè bongew
to nen'yεε etoo enteleη jo wvù bô kentaashe kedvu.
Bonyii bo ê kentaashe kin e bomew to nu ε ne no keηke
mvun̄kicεn mvù temyi ekumε Baul. Geenεn, ε Baul saη no
duηci le wen koonke baay le bô bó etu diuw mwaan̄.

ηwa' wvun nu ε bvuu ε gen fwe ε no jemyi no Baul to
leke kentaashe kedvu le bó eyene can yibo keefi bonyii bo
Klistu le bo Judea bô to nu yî ηgew e. Ê keba ke ηwa' wvun
e ke ejim nu ε Baul jemyi ekumε mwεem mvù duηci le wen
nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεεy. Wvù to jemyi njefo
bonyii bomew bo Kolen caan to nu ε ne bense bikuu bibole
le è nu bowen boom bo ntum e bo Jisos e bo cεεy, mum duu
le ke Baul nu naa lo waa ntum Klistu wvu cεεy ke.

Bikuu bi mwεem e ê ηwa' wvun e

1:1-11 Keηkewce

1:12-7:16 Baul bô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke
Kolen

8:1-9:15 Nnya keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvú

10:1-13:10 ε Baul jeme ekumε mwεem mvù duηci le wen
nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεεy

13:11-14 Kemese

¹ È nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos yî
ηkon̄ wvù wvu Nyo' le. È nu bee waa bwee wesebeene wvù
Timatio. Me nsaan̄ke ηwa' wvun fô kentaashe ke bonyii bo

mbee le bo Nyo' le bo Kolen, noo fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii bo keba kè Akeya le kecii. ² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lætene.

Nyo' wvù læsee mvuntelem

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu Icee shen, nu Nyo' wvù læsee mvuntelem mvu bonyii le yî mwεem e mvunciim. ⁴ È nu wvù wvù ké no læsee mvuntelem mvuseεbeene yî bonḡew bosεεbeene le bocii wvu le è nulo é beene emum ekee ten keelæsee mvuntelem mvu bonyii bomew e seke bó nu yî bonḡew e. Beene nulo ekee keelæsee nonen ε è nu bô nlæsee wvù Nyo' nu ε læsee mvuseεbeene mvuntelem dvú. ⁵ Bese kee lo le ke læḡlḡ no bonḡew bo Klistu le nu fô bese le baay, nu ke no Nyo' nu efele yî Klistu le læsee mvuntelem mvusese ke ten baay. ⁶ É bese nu yî monlum e, tu è nu keelæsee mvuntelem mvunen noo keeboyse ben. É bó læsee mvuntelem mvusese, tu è nu keege é mvuntelem mvunen elætene, é ben ekuu shém enu nyεkeey yî bonḡew bô ben yene diewe no bese yene le. ⁷ Fiε fi bese taale fwe kee ekumε ben nu ε ke fiε nulo eshiw bese ke, njefo bese kee lo le no ben yene ḡḡew diewe bese le, nu ε ben ten nu ekεḡke mvuntelem mvù lætene diewe bese le.

⁸ Boom bo bwee wese le, ke bese gomte le ben enù se ben kee kfuu ḡḡew wvù bese to wue woḡ wvù Esia le ke. Wvuwe ḡḡew to temyi baay fele mvunḡay, ε bese no yene le ke è nulo é bese ebvuu eluḡ ke. ⁹ Yî keceey e, bese to kee le è nu ke wase kpwe fô bese le. Geen en fifin to kooyi nonen keege le fo bese eyeemè yî bikuu bisese le ke, le bese

eyeemè ε è nu yî Nyo' le. È nu wvú wee wvù bvuuuse bonyii yî kpwe le. ¹⁰ Wvú wvudvu wvù to bvuseε bese yî kfuu wvuwe ηgew wvù è to yen'yi wase kpwe le, nu ε wvú nu ke emey κε ebvuuse. Bese nu ε gee bvufee ε è nu yî ye le ε wvú bæ κε ke ebvu ebvuuse bese sekecii, ¹¹ no ben nu etomte bese bô bunle yene. Nonen é bonyii emum ke enyaa keyoone ê Nyo' fô bese le nje fiεε fi jee fi wvú nu ε buw bese dvú nje bunle bonyii nteen.

Fiεε fi to gee ε Baul se kumen ηkpwaawce lene diew

¹² Fiεε nu dvú fi bese saale ye yî dvú le, ε fitele fisese tomte bese ekume fí. Fí nu le, gee disese ê woη jan, efey mvunciim fô ben e, nu di yuule, nu keceey no Nyo' gomte. Ke bese gee gee di bii bvufee bvú yî woη wvun e κε. Bese gee bii ε è nu no Nyo' nu ε buw bese le bese egeè. ¹³ Ke bese saanke fiεε fimew fô ben e jεey efey fi è nulo é ben etaη ekieε fí κε. Me ηkpwaake le ben nu ke etaη ekieε fí ficii, ¹⁴ κε no ben nu ε kieε wase bese keseen caan, wvu le é ke edioo enu diuu di Tata wesebeene wvù Jisos ε to, é ben esaale ye bô bese κε naa no bese saale ye bô ben. ¹⁵ No me nto ηkee naa fifin nonen, ε me mum no ηgomte keen'yaw nto ê ben e, wvu le ben ekeηke sew wem bokaη bofεε. ¹⁶ Me nto ηkaake le me nu ηke endioo engene Masedonia enfey je jo ben, bô le me nu ηke endioo enkaase embvu enfey je jo ben é ben efice me yî lene diem di Judea le. ¹⁷ Ben kpwaake le no me nto mbaa enghan enfey κε, nu ε me nto ηkaake nonen ηgee ε è nu ndvum e? Nu le me ndioo ηkaake fiεε no ηkaake ê je wee wvu fokuse fen wvù beηe fiεε le “εε” mum kase tun κε sekedvu le “Aay” e? ¹⁸ Yî keceey e, no Nyo' ké no leeme κε yî diew ye le, κε fiεε fi bese jemiyi ê ben ké no nu fi bese ebee le, “εε” kase tun le,

---

1:10 2Tim 4:18   **1:11** 4:15; Lum 15:30   **1:12** 2:17; 1Kol 1:17, 19, 31; 2:13; Ibu 13:18   **1:14** 5:12; Fili 2:16   **1:15** 1Kol 16:5-6   **1:17** 1Kol 4:18-19   **1:18** 1:23

“Aay” ke. ¹⁹ E fi nu nonen njefo ke Jisos Klistu wvù Waa Nyo' wvù bee bo Silas noo Timatio to fewci ê ben ente nu wvù beje fiεε le, “Eε” kase tun le, “Aay” ke. È ké no nu ke le, “Eε” sekecii. ²⁰ Ben ekeè le yî Klistu le nu ε boɲkawma bò Nyo' geε bocii nu ε wvù ε bee dvú le “Eε”. È nu nje fifin wvù beene fele yî Klistu le gayte ê Nyo' le “Fí enù nonen.” È nεε no beene ké no tumte moɲkum mew nen. ²¹ È nu Nyo' wvù nu ε leke bese ε leke ten ben, beene ε no tɛmyi yî Klistu le. Wvú nu ε caw* beene. ²² Wvú nu ε geε nciise we yî yese beene le wvù è nu Keyoy kew kè nu fô mvuntelem mvuseεbeene le diεwe sâ' fiεε ficii fi beene nu ke ekeɲke le.

²³ È nulo é me mbe Nyo' é wvù eben jim nsaw wem le me nto mbaa nto Kolεn ε è nu njefo me nto ɲgomte keembawcε lo ben. ²⁴ E ke è nu le bese gomte keeleeme ke le è nεε no mbee wene keɲke keenu ke. Bese kaa lemte lo beene keeto bò njoɲ fô ben e. Bese kee le ben leeme tɛmyi yî mbee wene le.

2

¹ Nonen ε me mum ɲkpawcε le ke me mbεε mbvuu nlaa ghane di eto bò nsase ke. ² É me embvuu ene ε ɲge ben ε yuw nsase, é ebvuu enu yeε dvú wvù nulo ege é me en'yuw njoɲ efey ben boba bò me nu ε ɲge wase bó ε yuw nsase? ³ È nεε fiεε fi to geε ε me nse nsaj ɲwa' we ê je yì me nto nsajεε le. È to nu wvu le me ɲke ndioo ε nto ê ben e, me nsaa ɲke eɲkeɲke nsase wvumvu wvù nε fô ben bò bee ege é me en'yuw ε è nu njoɲ e ke, njefo me ɲkee naa ntay ekume ben bocii le njoɲ wem nu ke njoɲ wene

---

1:19 Lem 18:5   * **1:21** keɲεε le, “... è yefe.”   **1:22** 5:5; Lum 8:15-16, 23; Efε 1:13-14   **1:23** 11:31; 13:2; Lum 1:9; Fili 1:8; 1Tes 2:5; 2Tes 2:10   **1:24** 1Bi 5:3   **2:1** 12:21; 1Kol 4:21   **2:3** 13:10

bocii. ⁴ Ben ekeè le ηwa' wvudvu we nu ε me nto nsaanke bô nsase wvu baay, ε fitele tone me, ε misem ε yijsen ê me ejise. Ε κε me nto nsaj nonen keenje é ben eyuw ε è nu nsase κε. È to nu keege é ben ekiee keηkoηen ke baay kè me ηkeηke fô ben e.

Bó elεεshe jay mweten enya ê wvú

⁵ É wee to nu ε ge ε me n'yuw nsase, tu κε nsase wvun to mey κε fô me le κε. Wvú to nu ten fô ben e bocii. (Κε fifin nu fiεε fi me enjemyi ηηgene yî dvú le baay κε). ⁶ ηγεw wvun wvù wee nteen ben e nu ε nya wase ê wvuwe wee nu ε wvú ε kocen nonen. ⁷ Keseen nu ε è nulo é ben elεεshe jay we, ege é fitele fiew elεetene, wvu le fo wvú emey κε wase enu shen shen baay κε. ⁸ Nonen me ε no ηkule can ê ben le ben ekase eduηce ê wvú le ben bee κε kooηke wvú. ⁹ È nεε fiεε fi to gee ε me nse nsaj ηwa' we fô ben e keemom ben ηkiee le laa ben yuuke κε me le yî fiεε le ficii le. ¹⁰ É ben lεeshi jay wee, tu me ten nu ε nλεεshe. É me nλεeshi fiεε, fen é fiεε nu dvú keelεεshe, tu me nλεeshi ê Klistu ejise nje yene. ¹¹ Beene gee nonen wvu le fo Satan ke ene eley jó ekeηke mvuηgay ê beene we. Κε beene maa no wvú ké no weentene κε.

Diεw Nyo' kumte bonyii le jé le jé le

¹² È to nu seke me nto ηγενεε mbuy kelaante kè Towas e keenfewce saaka wvù jee wvu ekume Klistu jó, ε Tata yene kembuη fô me le keenlem lemme diεw jó. ¹³ Geenē bvufee bwem to baa nu fó κε, ηjefo me nto mbaa n'yeη waa bwεem wvù Taytus e jó κε. Nonen ε me mum ηgay bó le le bó ε sheε wase, mum nto Masedonia.

2:4 7:8; Lem 20:31; 1Kol 16:24   2:6 7:11   2:7 Kolo 3:13   2:9 7:15;
10:6   2:11 1Bi 5:8   2:12 1Kol 16:9   2:13 1TeS 3:1; 2Kol 7:6,
13-14; 8:6, 16, 23; 12:18; Gal 2:1, 3; 2Tim 4:10; Tay 1:4; Lem
20:1

¹⁴ Geenɛn, keyoone nu fô Nyo' le wvù ké no saa fwe dvusese yî Klistu le nyaa mbɛɛte, ε bese bii diɛwɛ bonyii bô wvù nu ε kɛŋke gbwen jem e. Ε wvù mum fele yî yese le saŋse Klistu mondvuum e monciim ε bó kee wvù yuuke nsam we diɛwɛ jiin fô bó ε ton e. ¹⁵ Ben ekeè le bese nu diɛwɛ nsam jiin di Klistu le fô Nyo' le enteleŋ jo bonyii bô bó boysee bó noo fô bô laa wase le. ¹⁶ Fô bonyii bô laa wase le nu ε nsam wvun too ε è nu bô kpwe fô bó le. Ε bonyii bô bó boyse bó nu ε nsam wvun too ε è nu bô nshii fô bó le. No fí nu nonɛn, tu è nu yeɛ dvù wvù nu ε kocɛn keege didin lemme? ¹⁷ Kε bese nu diɛwɛ bonyii nteen e bô nu ε jo diɛw Nyo' yí ε tu fiɛɛ fi way e fi bó ghane geese lo kɛ. Bese nu fisese bonyii bô nu ε taashe yî Klistu le. Ε bese fewci diɛw Nyo' bô mvuntelem mvù yuule diɛwɛ bonyii bô Nyo' nu ε tum bó, ε bó leeme ê wvù ejise le.

3

*Kenfews*ɛn ke moŋkan mo moyvuum bô mo monfɛm e

¹ Me nfɛn ŋgayte nɛn ε fí nu le bese bvuu kaase duŋci lo bikuu bisese ê ben e? Nuu le bese shieele boŋwa' diɛwɛ no bonyii bomew shieele boban boŋwa' bô nɛ fô bese le kɛnɛɛ fô ben e bô duŋci bonyii bô è nu bese le? ² Ben keɛɛ nu wase ŋwa' wese wvù bó nu ε saŋ ê mvuntelem mvusese le le wee tfuu nulo ekiɛɛ ebvuu etaŋke. ³ Ben yen'yi le ben nu ŋwa' Klistu ε bese ε seyse. Ŋwa' wvun nu ε kɛ bó saŋ ε è nu bô kete ke ŋwa' le kɛ. Bó saŋ ε è nu bô Keyoy ke Nyo' wvù kɛŋke nshii le. Ε kɛ bó saŋ ε è nu yî biwaŋ bi eta yo eta le kɛ. Bó saŋ ε è nu yî biwaŋ bi è nu mvuntelem mvu bonyii le.

2:15 1Kol 1:18   2:16 3:5-6   2:17 4:2; Fili 1:15-17; 1TES 2:3, 5, 10; 1Bi 4:11   3:1 5:12; 10:12; Lem 18:27   3:2 1Kol 9:1-2   3:3 Ksm 24:12; Yeli 31:33; Esek 36:26

⁴ Fifin nu fiεε ε bese jemyi ê Nyo' ejise sε kemaŋen nje Klistu. ⁵ Kε è nu lε bese nu ε kocen bô bikuu bisese keege fiεε fimew wvù bese ke nε eduu lε fiεε fimew nε fô bese le kε. Ê ge Nyo' bese ε sε kocen. ⁶ Wvù nu ε ge bese ε kocen keelemte yî saaka moŋkan mo monfem e. Kε moŋkan man yaa nu mò bii ε è nu bonci bô bó saŋεε lo bô can kε. Ê nu mo Keyoy ke Yuule le. Bonci to too ε è nu bô kpwe. Geenen ε Keyoy nyaa ε è nu nshii ê bonyii. ⁷ Je yi yvum yì bó to gee mwεem jó nu ε bó to cow bonci bodvu yî biwaŋ bi eta le. Seke Muses to too bô bonci bodvu nu ε ke bonyii bo Islael to kee keebvuū etaa bvushiw bwew kε, nje n'yuu Nyo' wvù to baa yî bvushiw bwew e. Ê yiye je yi yvum yì to too ε è nu bô kpwe to too keŋke n'yuu Nyo', ε n'yuu wvun nu wvù to baa nonen jimte wase kaa gene lo, ⁸ Ê n'yuu je yì bó gee mwεem jó yì è nu yi Keyoy ke Yuule saa efey naa lo wwuε n'yuu le? ⁹ Ê je yì bó to gee mwεem jó yì to too bô fiεε fi leese lo bonyii ŋgew e, to too bô n'yuu Nyo', kε tu je yì bó gee mwεem jó yì è nu yì Nyo' joo bonyii lε bó nu teyey ê wvù ejise nulo ekeŋke n'yuu ε wvù fele lo wwuε! ¹⁰ Kεεεy kedvu nu lε fiεε fi to too keŋke n'yuu Nyo' fidvu nu ε lase wase n'yuu we njefo n'yuu wvù kuuke fele wwuε nu ε to wase. ¹¹ Ê fiεε fi to kaa wase gene lo to too bô n'yuu Nyo', kε tu n'yuu fiεε fi too keenu wase kemakaa nu ekuuke fele naa lo wwuε!

¹² No bese kee nonen sε kemaŋen, bese ε mum ε no fewci yaa fane kε. ¹³ Kε bese nu diεwe Muses wvù to ké baŋ bvushiw bwew bô ndvu keege lε fo bonyii bo Islael etaale no n'yuu wvù to baa yî bvushiw bwew e jimte kaa gene kε. ¹⁴ Geenen bonyii bodvu nu ε bvufee bvubole to jiime. ε naa ε to ε buy eben wvun e, nu ε bó dīoo taanke fiεε ê

ɲwa' moŋkan mo moyvuum e, é bó eyuw, ε fiε no nu ε fí ε baŋ ke bvufee bvubole. È nu ke yí Klistu le wvù è nulo é bó ecake fiε fi baanƙe fidvu. ¹⁵ Yí keceey e, ε to ε buy naa eben wvun e, nu ε bó taanƙe fiε ê ɲwa' Muses e, ε fiε no nu ke ε fí ε baŋ bvufee bvubole. ¹⁶ Geenen é wee ke etu wase bô Tata, é bó mum cake fiε fi baanƙe fidvu. ¹⁷ Tata wvun nu Keyoy, ε naa fεê fô Keyoy kin nu, nu ε bonyii ke buy ke yí bvunfaw e. ¹⁸ Fí nu le beene bocii bô nu se fiε beε baanƙe monshim mosεεbeene nu ε n'yuu Tata baa yí yese beene le, gee ε beene baa mum kumene gene fwe fwe fieesene wase ε è nu wvú. ɲkumen wvun nu ε è gee Tata wvù è nu Keyoy ke Yuule.

4

Ntfu saaka wvù jee ê nsháan mbom e

¹ Nonen no bese keŋke lemme din ε è cam Nyo' shen ε nya ê bese, tu ke è nulo é shem ekpwee bese dvú ke. ² Bese nu ε base jim ê mwεem mvù bonyii gee ê kenyile le mvù è nu mvu kenshoose le. Bese nu ε tun je kenleema. Ke bese leese mbiay ê diew Nyo' le ke. Bese ké no jemyi ke ε è nu keceey endan endan, duŋci bikuu bisese ê wee tfuu ê Nyo' ejise, wvu le è nulo é bó ekpwawce ekiε bonyii bô è nu bese. ³ É è cim nu le saaka wvù jee wvù bese fewci wvun nu ε fiε baŋyi, tu fí baŋyi ke ε è nu fô bonyii bô laa lo le. ⁴ Fô boba bonyii bô baa bee saaka wvun e nu ε Satan wvù è nu nyo' wvu yí woŋ wvun e ε sîm bvufee bvubole bvú ε no jiime keege le fo bó eyenè n'yuu saaka wvù jee wvù nu ekume bvukuke bvú Klistu wvù nu wunte Nyo' le ke. ⁵ Ben ekeè le ke bese fewci ε è nu ekume bikuu bisese ke. Bese

---

3:16 Ksm 34:34   **3:17** Jon 8:32, 36; Lum 8:2; Gal 5:1, 13   **3:18** 4:6; 1Kol 2:7   **4:1** 3:4, 6   **4:2** 2:17; 6:4   **4:3** 1Kol 1:18   **4:4** Jon 12:31; EfE 2:2; Kolo 1:15; Ibu 1:3   **4:5** 1:24

fewci ε è nu ekumε Klistu Jisos le wvú nu Tata. Ε bese nu ke lo fisese bonyii bò lemte ben e nje Jisos. ⁶ Nyo' wvù to gayεε le,

“N'yuu ebuy ê ejiwε le ebaa”,

è nu Nyo' wvudvu wvun wvù nu ε ge n'yuu we ε no baa fô mvuntelem mvusese le keeyuuse bese ε bese kee bvukuke bvú Nyo' le bvù nu yî bvushiw bvú Jisos Klistu le.

⁷ Geenen, ntfu saaka wvun nu yî yese le, ε bese nu ke lo fisese nsháan mbom. Ε bese nu nonen wvu le fí eduñci le mvungay mvu baay mvun yî yese le nu mvu Nyo' le ε è yaa nu mvusese ke. ⁸ Bonɣew yike bese biba bicii, geenen yaa bvuwci bese ke. Bese nen'yi ε bvufee no bvuuñke lo bese, geenen shem saa ekpwee bese ke. ⁹ Bó ké no bone bikaa ê bese ejim, geenen ε Nyo' yaa daayi ê bese le ke. Bó ké no kfunε bese ε bese gbwee fokuse, geenen yaa kpwee ke. ¹⁰ Bese ké no ghane kpwee ke kfuú kpwe Jisos sekecii, wvu le nshii Jisos nulo eyen'yi ten yî ye yese le. ¹¹ No bese cee, nu ε bese ké no nu ke diuw kpwe le sekecii nje Jisos, wvu le nshii Jisos eyen'yi yî binjkpwe bisese bi ye le. ¹² Nonen bese ε mum ε no kpwee kpwe, geenen ε kpwe yese yin too ε è nu bô nshii fô ben e.

¹³ No bese nu ε lese fitele yî Nyo' le diwε weε mvu wvù to jemyεε ê Ŋwa' le le,

“Me nu ε mbee ε nse no njemyi”,

nu ε bese ten ε bee ε se no jemyi. ¹⁴ Bese kee lo le wvú wvuwe wvù to bvuseε Tata wesebeene wvù Jisos yî kpwe le, nu ke ebvuse ten beene bò nu bô bo Jisos yî kpwe le, ejo bese noo ben ten egen egeε ê wvú fwe. ¹⁵ Mwεem mvun mvunciim kooyi nje yene, wvu le no mbuwma Nyo'

4:6 Kej 1:3; Yεsa 9:2; 2Kol 3:18; 1Bi 2:9   4:8 1:8; 7:5; 11:23-29

4:10 1:5; Lum 6:8; Gal 6:17; Fili 3:10-11   4:11 Lum 8:35-36; 1Kol 15:31

4:12 Kolo 1:24   4:13 Mben 116:10   4:14 1Kol 6:14; Lum 8:11   4:15

1:5-6, 11; 9:11, 15

saanjkene gene fô bonyii le nteen nteen, é keyoone kè bonyii nyaa ê Nyo' ebiisè, ε mbense gene fô Nyo' le.

Mwεεm mvù beene yene mvú le fele lo

¹⁶ È nεε fiεε fi ke shem kpwee bese κε. Naa no ye yese yin cim bvooke gene kaa nen, nu ε mvuntelem mvusese kumene tuu κε lo mvunfεm εdiuw εcii. ¹⁷ Boηgew bo caan ban bò bese yene yî kefew kin e, nu ε bó seysee ε è nu bvujonke bu baay bvù mey lo fô bese le bvù è nulo wee saa efewsεn κε. ¹⁸ Nonεn, bese baa leke fisese bvufee yî mwεεm mvù bó yene mvú le κε. Bese leke ε è nu yî mvù bó yaa yene le κε, njefo mwεεm mvù beene yene mvú le nu ε mvú fele lo, geenεn ε mvù beene yaa yene κε, nu mvù mey lo.

5

¹ Beene kee le é bó sâw lo cun yin yî è nu ye yesebeene yî beene cee dvú fokuse fεn, tu beene keηke yew fô Nyo' le ε bó yaa bom bò can κε. Yiyε nu yew yi fowe, ε è nu yî mey lo. ² No beene nu fεn keseen nu ε beene looci naa shomkene, njefo beene beele baay le bó εtfume yew yi fowe ye yî yese beene le diεwε ndvu le. ³ È nu ke enu seke bó ε tfume wase yiyε yî yese beene le, beene saa ebvuu enu ye ye κε. ⁴ No beene bæε cee cun yin e, nu ε boηgew bò beene joo gee ε beene shomkene baay. Ke è nu le beene gomte le bó baaye ndvú yî è nu ye yesebeene yidvu yî yese beene le κε. Beene gomte le bó εtfume lo yimi yî yese beene le wvu le nshii wvù mey lo emi lo biηkpwe bi ye le bidvu. ⁵ Nyo' nu wvù nu ε seyse beene keεkeηke fiεε fin. Wvú nu ε nya beene sâ' wvudvu ε è nu Keyoy ke Yuule.

⁶ Nonen, bese ε mum ε no nu sekecii kee fifyn se kemaŋen. Bese kee le no bese cee yî ye yin e yî woŋ wvun e, nu ε bese nu ncejole fô Tata le. ⁷ Bese gee mwεem ε è nu nje fitele fi bese lese yî Nyo' le, ke è nu nje bese yene wvú le ke. ⁸ Bese nu naa se kemaŋen yî fifyn e, ε fí jee naa lo le bese ecine lo ye yin e, egen enu wase bee bo Tata fô la diew e. ⁹ Fí ε no nu le kenεε bese nu bee bó fô la diew e, kenεε bese bæ fen, tu fiεε fi bese taale yî dvú le, nu ke keegeε ε wvú yuuke njoŋ. ¹⁰ Ben ekeè le beene bocii keŋke keeke eleem fwe dvu Klistu é wvú esaw beene, wvu le wee mwaan mwaan ekeŋke nlawma fiεε fi wvú to gee yî ye yin e, kenεε è nu fi jee kenεε fi befe.

Lemme keegeε ε bonyii manci mwεem bô bo Nyo'

¹¹ No bese kee fiεε fi nu keefane Tata, bese ε mum ε no momte keege é bonyii ekumen. Nyo' looci naa kee bonyii bô è nu bese naa ntay. E me ŋkpwaake le ben ten kee ntay ê mvuntelem mvunen e bonyii bô è nu bese. ¹² No bese jemyi nen nu ε ke bese gomte keebvu ekase edunçi lo bikuu bisese ê ben ke. Bese nyaa ke ε è nu je ê ben keesaale ye bô bese, wvu le è nulo é ben ekeŋke fiεε fi è nulo é ben etfuse ê bonyii bô bensee bibεen bô mwεem mvù bó yene yî bonyii le ejise, ε è yaa nu mvu fô mvuntelem mvubole ke. ¹³ É è nu le bikuu ghane bese, tu bí ghane nje Nyo'. È no nu le bí leeme fô, tu bí leeme ke nje yene. ¹⁴ Fiεε fi gee ε bese gene fwe bô fiεε fi bese gee nu keŋkonen kè Klistu keŋke fô beene le. Bese gee nonen njefo bese nu ε looce ε bee le wee mwaan to nu ε kpwe fô bonyii le bocii, ε fí mum nu le bonyii bodvu bocii nu ε kpwe wase ten. ¹⁵ Wvú

5:7 1Kol 13:12; 1Bi 1:8-9   5:8 Fili 1:23   5:9 Kolo 1:10; 1Tes 4:1   5:10 11:15; Yesa 2:12; Dan 7:9-10; 12:2; Lem 17:31; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 4:5; Fili 3:19; 2Tes 1:7-10   5:11 4:2; 6:4; 1Kol 9:22   5:12 1:14; 3:1   5:14 Jon 17:23; Lum 8:35; Gal 2:20; Efε 3:19; 5:2, 25; 1Jon 3:16   5:15 Lum 6:3-4; 7:4; 14:7-9

to kpwe fô bonyii bocii le wvu le fo boba bô cee, ebvuu ecee fô bikuu bibole ke. Geen en le bó eceè wase fô wvuwe wee wvù to kpwee kase buy yî kpwe le nje bó le.

¹⁶ Nonen, e kew lo nu e ke bese bvuu taale wee bô bvufee bvü wee wvu wum e ke. Naa no bese to cim shee taale Klistu e è nu bô bvufee bvü wee wvu wum e, nu e bese yaa bvuu taale wvü keseen ê yiyè je le ke. ¹⁷ Fièè fi nu nu le, é wee nu e taashe wase bô Klistu, tu wvü nu wase wee wvu fwè. Mwèem mvu mvuyvuum mvunciim nu e fey wase, e mwèem mvunciim e tu wase mvu mvunfem. ¹⁸ Fin ficii nu e è gee Nyo' wvù to kaseè jo beene yî ye le no wvü to mancèè mwèem beene e bó fele yî Klistu le. E wvü e nya ê bese lemme kegee e bonyii manci mwèem bô bo Nyo'. ¹⁹ Fi nu le, è to nu yî Klistu le wvù Nyo' to manci mwèem bô bonyii bo yî woŋ wvun e le bó etu bô wvü. E wvü faŋe yaa ebvuu engoyte fite fi kebefè kebole ke, mum nya ntum keman wvun can yese le le bese eteete ê bonyii. ²⁰ Bese e mum e no nu fèn yî bvudvuu bvü Klistu le, e Nyo' fele yî yese le leke bonyii. Nonen bese kule can ê ben ê diee di Klistu le le ben ekase emancè mwèem ben e bo Nyo'. ²¹ È nu nje yese beene wvù wvü wvù Nyo' to gee e Klistu wvù to baa kee kebefè, ne tu kebefè, wvu le beene etu teyey ê Nyo' ejise nje ye.

6

Bongew bô Baul wvù waa ntum Jisos Klistu to yene

¹ No bese lemte yî kentaashe le bee bo Nyo', bese e mum e no kule ten can ê ben le fo ben efiisen mbuwma Nyo'

5:17 YESA 43:19; Lum 6:4; Gal 6:15; Efe 4:24; Mwm 21:5

5:18 Lum 5:10   5:19 Lum 3:24-26; Kolo 1:20   5:20 Mat 10:40; YESA 52:7   5:21 Jon 8:46; Lum 8:3; 1Kol 1:30; Gal 3:13; Ibu 4:15   6:1 Lum 5:2; 1Kol 15:10

wvun ege é wvú ela ecici ke. ² Nyo' to nu ε jeme ê Ŋwa' we le le,

“Kefew ke leŋ to nu ε to kocen, ε me nya bitem ê wo.

Diuu di mboyma le to nu ε kocen ε me nfi wo.”

Ben etaa eyen, keseen nu kefew ke leŋ, ε din nu diuu di mboyma le.

³ Ke bese yaa gee naa lo fiε fi nulo ebaanŋe je wee mvu ke. Bese gee nonen wvu le fo bó ke eyen jay mvu le yî lemme disese le ke. ⁴ Geenεn, bese nu ε duŋce fisese bikuu bisese ê jé le yicii le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le. Bese nu ε duŋce ê je yî bese kuule fitele naa baay yî bonŋew bò bese yene le bô seke mwεem temyi noo seke je yaa nu naa dvú ke le. ⁵ Bonyii ké no suuŋke bese, ké ne sekemew lese bese yew ncaw e, ε bonyii nen'yi no shiike mvunlaa bee bó. Bese ké no kfunε ye yî lemme le, ké ne ce entaŋ saa lefe ke, ké ne kefew kemew e no kpwee jeŋ. ⁶ Bese duŋci ten le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le ê je nce wese wvù yuule le bô no bese kee fiε fi ekumε Nyo', noo no bese kuule shém, bô no bese keŋke mvuntelem mvù jee fô bonyii le. Bese cee bii no Keyoy ke Yuule duŋci, ε bese koŋke bonyii bô ŋkoŋen wvu keceey. ⁷ Bese ké no jemyi ke ε è nu njeme wvu keceey, gee mwεem ê mvuŋgay mvu Nyo' le. Bese ké no jici nce wvu teytey e diεwe mwεem mvu jem e mvu εbo εceey bô mvu εbo eŋkoŋko le. ⁸ Bese ké no lemte ke lo, kenεε bonyii wvumte bese, kenεε bó yaa wvumte ke, kenεε bó jemyi mwεem mvù befe ekumε bese kenεε bó jemyi mvù jee. Bonyii ké no joo bese le bese nu bonyii bo kenleεma le, geenεn ε bese nu bonyii bo keceey e. ⁹ É bonyii ké ne no nu nen diεwe ke bó kee bese ke, geenεn ε bonyii kee naa bese ntay. Bó ké nen'yi no yene le

---

6:2 Ysa 49:8; Luk 4:19-21   6:4 4:2   6:5 11:23-29   6:6 8:24;
Lum 12:9; 1Kol 13:4-7; Gal 5:22-23; 1Tim 4:12   6:7 10:4-5; Lum 13:12; 1Kol
2:4   6:9 4:10

bese nu wase bonkfusay, geenen ben etaa eyen, bese nu ke dvú. É bonyii ké ne no nyaa ngew ê bese, geenen yaa yuwyi bese ke. ¹⁰ Bese ké no nu nen diewe bonyii bò nu yî yii le, geenen lanlanje ke sekecii, nu diewe bonyii bò fuute le, geenen gee ke ε bonyii nteen nu bonyii bo kpaw e. Bese ké no nu nen diewe ke bese kenke naa lo fiεε ke, geenen ε bese kenke mwεem mvunciim.

¹¹ Bonyii bo Kolen, bese nu ε jeme wase ê ben yaa nyile fiεε ke. Bese nu ε yene mvuntelem mvusese ε gee mvuyem ê ben. ¹² Ke bese baa ban mvuntelem mvusese fô ben e ke. È ban ben mvunen fô bese le. ¹³ Me ε no njemyi ê ben ke diewe ê boom bem e le, ben ege lenlen no bese nu ε ge fô ben e, eyene ten mvunen mvuntelem fô bese le.

Fo wee mbee elenè ekale kemwaan bô wee wvù baa nu wee mbee ke

¹⁴ Fo ben elenè ekale kemwaan ben ε bonyii bò yaa nu bo mbee le ke. È nulo é fiεε fi teytoy bô fi befe eghan nεε se no nu yî fiεε le fimwaan? N'yuu bô ejiwε nulo ekenke kentaashe? ¹⁵ È nulo é Klistu bô Belial * enu diuw mwaan e? Fiεε fi taashi wee mbee bô wee wvù baa nu wee mbee nu la? ¹⁶ Yew ncese Nyo' nulo ekenke la keege bô mvunyo' mvu yî won wvun e? Ben ekeè le beene nu yew ncese yì yi Nyo' wvù kenke nshii. Fifi nu no Nyo' to gayεε le, “Me nu nke encee yî bó le, nlene ê bó entelen. Me nu nke enu Nyo' wvubo, ε bó nu bonyii bem.”

¹⁷ Nonen, Tata Nyo' gayte le, “Ben ebuy ê bó ente, enù jεey fô bó le.

6:10 7:4; Lum 5:3; 12:12; 8:9; Fili 2:17; 4:12-13; 1TES 1:6   **6:13** 1Kol 4:14   **6:14** 1Kol 6:9-13; 10:21; Efε 5:5-11   * **6:15** Belial wvun nu dεwle.   **6:16** LEW 26:12; Yeli 31:33; 32:38; Esek 37:27; 1Kol 3:16   **6:17** Yεsa 52:11; Mwm 18:4

Fo ben ekum fiεε fi nnyen e κε,
 é me emum enfiisen ben.

¹⁸ Me nu ηke enu Icen,
 ε ben nu boom bem bò bolemse noo bò bokene.
 Fifin nu ε è jemyi Tata Nyo' wvù Kεηke Mvungay
 Mvunciim.”

7

¹ Nsáa yem shém, no Nyo' nu ε nya bonkawma ban ê
 beene nen, beene emum ecuke fiεε ficii fi beete bô ye
 yesebeene noo keyoy kesεεbeene. Beene eyuulè gene
 mεεse no beene cee yî nfan wvù wvu Nyo' le.

ε Baul yuw njoη le bonyii bo Kolεn to nu ε kumen
 mvuntelem mvubole

² Ben eγεε bvudvuu ê mvuntelem mvunen e fô bese le.
 Kε bese nu ε jay fiεε fô wee le κε. Kε bese nu ε lεε wee
 κε, ε κε bese nu ε fiw wee mvu κε. ³ Kε me njemyi nen le
 me nsaake lo ben κε. Me nu ε ηgay wase ê ben le ben nu
 naa lo fitele fisese, é è cim nu keekpwe kenεε keenu dvú, tu
 beene nu enu κε yî kentaashε le. ⁴ Me nu ε ηγεε fitele fiem
 yî yene le baay. Me ηκεηke kembense ye ke baay ekume
 ben. Fitele fiem lεεtene baay ekume ben. Ente jo bongew
 bocii bò bese yene nu ε me n'yuuke κε ε è nu njoη.

⁵ Naa no bese to leyεε woη wvù Masedonia le, bese to
 baa κεηke nλεeten κε. Bese to κεηke bongew biba bicii.
 Bonyii to gomte diuw bee bó, ε bese bvuu κεηke nfan
 ê mvuntelem mvusese le. ⁶ Geenεn, ε Nyo' wvù lεεsee
 mvuntelem mvu bonyii bò nu yî yii le ke lεεse mvuntelem
 mvusese bô nto wvù Taytus to toε. ⁷ ε κε è to mey κε nto
 we maanη wvù to lεεsee mvuntelem mvusese κε. È to nu
 ten je yî ben to lεεsee fiew fitele jó. Wvú to nu ε see ê bese

---

6:18 2Sam 7:14; Yεsa 43:6; Amo 4:13; Mwm 11:17   **7:1** 1Jon 3:3
7:2 6:13; 12:17   **7:3** 6:11; Fili 1:7   **7:4** 6:10   **7:5** 2:13; 4:8   **7:6**
 1:3-4; 2:13

le ben shieele baay keeyen me le, bô no ben keŋke yii fô bikuu binen e, noo no ben keŋke shiee fô me le. No me n'yuwêe nonen, mbvuu n'yuw naa lo njoŋ baay.

⁸ É è cim nu naa le ŋwa' wvù me nto nsanŋe fô ben e we to nu ε ge ε ben no nu yii yii, tu ke me ncim ŋkumyi ye ke. Geenen, ε me nto ŋkume ke ye, njefo me n'yene le ŋwa' wem wvudvu to nu ε ge ε ben no nu yii yii. Geenen, ben to nu yii yii ke yî kefew e nen caan. ⁹ Me ε no n'yuuke njoŋ keseen, ε è yaa nu njefo ben to nu ε no nu yii yii ke. È nu njefo yii yin to nu ε ge ε ben kumen mvuntelem mvunen. Ben to keŋke yii ε è nu ê je yî Nyo' gomte le. Nonen bese to baa ge fiεε fimew fi befe fô ben e ke. ¹⁰ É wee keŋke yii ê je yî Nyo' gomte le, tu fí nu ege é wvù ekumen fitele fiew. É fifin eto ε è nu bô mboyma fô wvù le, saa eto ε è nu bô fiεε fi wvù ekumyi ye yî dvú le ke. Geenen, é wee keŋke yii ê je bonyii bo yî woŋ wvun e, tu yí nu ke eto ε è nu bô kpwe. ¹¹ Ben eyen le fiεε fi yii yî è nu yî Nyo' gomte nu ε to dvú fô ben e. Ben eyen no ben nu ε jo mwεem naa shiee le. Ben eyen ten no ben nu ε ge fiεε ficii keedunŋe le ke ben keŋke εbo fô fiεε fi befe fidvu le ke. Ben eyen no fiεε fidvu nu ε ton'ye ben. Ben eyen nfan wvù ben nu ε keŋke. Ben eyen shiee wvu baay wvù ben keŋke keeyen me le. Ben eyen shiee wvù ben keŋke keege fiεε fi leŋ. Ben eyen ten kfuu ŋgεw wvù ben nu ε nya ê wee wvudvu wvù gee jay. Yí fiεε le ficii nu ε ben ε dunŋe lo le ke ben keŋke naa lo εbo fô fiεε fidvu le ke. ¹² Nonen, naa no me nto ncim nsanŋe ŋwa' we fô ben e nu ε ke me nto nsanŋe nje wee wvù to gee jay, kenεε wee wvù bó to gee jay fô wvù le ke. Me nto nsanŋe wvu le è nulo é ben edunŋe fô bikuu binen e ê Nyo' ejise le ben keŋke shiee fô bese le. ¹³ Nonen fifin nu ε ge shém ε no lætene bese.

Keebise yî shém yese yî nu ε lætɛn e, nu ε bese bvuu yuuke njon baay nje njon wvù Taytus yuuke njefo ben bocii nu ε ge fitele fiew ε no nu yî nyekeey e. ¹⁴ Naa me nto ηké no nsaale wase ye bô ben ê Taytus, ben to baa shoose me κε. Kensaa ye kè bese to ké no saale bô ben ê Taytus nu ε duŋce le è nu ke kecεey. Ε è nu ke læŋlɛŋ no fiεε ficii fi bese to ké no jemyi ê ben nu tɛn kecεey. ¹⁵ Wvù wvù Taytus ké kumyi no ben bocii to yuwεε wvù le, bô no ben to fiisɛnεε wvù fane, ciɪŋke, ε wvù bvuu koŋ ben naa fesɛn lo. ¹⁶ Me tɛn n'yuuke njon njefo me nu ε ηγεε bvufee bwem yî yene le ε ηγεɛn ε mεse.

8

Ntefe no è nulo é bonyii bo mbee le enyaa nnya ê bonyii bomew

¹ Boom bo bwee wese le, bese gomte le ben ekieε fiεε fi mbuwma Nyo' nu ε ge fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi ê keba kè Masedonia le. ² Bongew bô tɛmyi nu ε mom wase bó baay. Geenɛn ε njon wvu baay wvù bó kɛŋke ε ge bó ε looce ε yene can yibo yicii ê bonyii bomew naa no bó cim nu ê kefufe ke baay ɛnte. ³ Fiεε fi è nulo é me ensee nu le è to kpaww ke bó le bó enya nnya no mvungay mvubole nu. Ε bó dioo nyaa, nya naa fesɛn lo. ⁴ Bó to nu ε leke bese naa shiee le le bese enya ke bó je keelese ebo fô lemme din e keetom bonyii bô è nu bo Nyo' le. ⁵ Bó to nu ε ge fiεε ê je yî bese to baa kpwaake le è nulo é bó ege le κε. Bó to nu ε yaw nya bikuu bibole ê Tata, mum nya tɛn ê bese no Nyo' gomte. ⁶ Nonɛn, ε bese mum leke Taytus le no wvù to nu ε kew wase lemme din ê ben ɛntelɛŋ, le wvù emum egeɛn dvú fwe efice ben keemese lemme di jee din. ⁷ No ben looci kee mwεem mvunciim naa nɛay, mwεem mvu ê keba ke mbee

le, mvu ê keba ke njeme le, mvu ê keba ke bvufee le, mvu ê keba ke shiee keege fiεε le, noo mvu ê keba ke keŋkoŋen kenɛn e fô bese le, bese ε mum ε no gomte le ben elooce ekieε ten keeyene can yene yî lemme di jee din e ntay.

⁸ Ke me njemyi nen nyaa ε è nu nci ke. Me momte lo mbii shiee wvù bonyii bomew keŋke keege fiεε le keen'yen le keŋkoŋen kenɛn ten nu ke keceεy. ⁹ Ben kee wase fitele fi jee fi Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to keŋke. Naa no wvù to nu wee bvukuke nu ε wvù to ne tu wee kefufe nje yene, wvu le kefufe kew ege é ben etu bonyii bo bvukuke le. ¹⁰ Yî saaka wvudvu wvun e nu ε me ŋgomte keenya wem ntefe. Fí nu leŋ le ben bò to kewεε lumbee keege fiεε, ε è yaa nu ke keege fiεε maan ke, ben to nu ten bonyii bò to kewεε keekeŋke shiee keege fiεε, ¹¹ ben emum egen dvú fwe emεse, wvu le ben ke dioo ε mεse bii no mvuŋgay mvunen nu, é fi elen ekale kemwaan bô shiee wene wvù ben keŋke keege fiεε. ¹² Ben ekeè le é wee keŋke shiee keenya, tu Nyo' nu efiisen nnya ye bii fiεε fi mweten keŋke keenya le, wvù saa ebii fiεε fi wee baa keŋke le ke. ¹³ Ke me ŋgayte nen le ben nu dioo nyaa keefi bonyii bomew kaa kpwe lo ke. È nu fiεε keege é biba bicii ekeŋke leŋleŋ. ¹⁴ No ben keŋke mwεem keseen ε mvú ffuyte lo, ε bonyii bomew tane, nu ε è nulo é ben efi bó. É bó dioo keŋke ten ε mvú ffuyte lo sekekie, ε ben tane, é bó efi ben. Nonen é biba bicii emum ekeŋke leŋleŋ. ¹⁵ È nu no bó nu ε saŋ le, “Wee wvù to baanceε baay, to baa emum ekeŋke baay ke. ε wee wvù to baanceε ke caan, to baa emum ekeŋke ke lo caan ke.”

ε bó tum Taytus Kolɛn

¹⁶ Me nyaa keyoone ê Nyo' wvù nu ε gee shiee wene fô fitele fi Taytus e ke lenlen diewe wvù me ηkenke fô ben e. ¹⁷ Ke wvù to baa emum ebee keeto ê ben e nje bese to nu ε leke wvù ke. Wvù too ê ben e yî ηkpawce wvuwe le no wvù to kenke wase shiee naa baay fô ben e. ¹⁸ Bese tumte wvù bô waa bwee wesebeene wvù bó kee wvù entelen jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii yî saaka wvù jee wvù wvù ghane fewci le. ¹⁹ Ε ke è mey ke fifie ekume wvù ke. Wvù nu ten wee wvù bintaashe bi bonyii bo mbee le nu ε baa le wvù eghanè bee bó no bese ghane gee lemme di jee di ekume nnya yin. Lemme din nu keege é bonyii enyaà mbense ê Tata kebee, bô keedunce le bese kenke shiee keefice bonyii bomew. ²⁰ Bese gomte le fo fiεe ke enu dvù fi wee mvu ke ebace bese yî dvù le ekume nnya yi baay yin yî bese lemte yî dvù le ke. ²¹ Bese momte naa ntay keege ε è nu fiεe fi nu len ε è yaa mey ke ê Tata ejise maan ke. Bese momte keege fi nu ten len ejise jo bonyii.

²² Bese tumte ten waa bwee wesebeene mvu bô bó wvù bese nu ε mom wase wvù bokan nteen yî mwεm e nteen, ε yen le wvù kenke shiee keege mwεm. Ε wvù nu keseen kenke naa shiee wvu baay fô ben e, njefo wvù nu ε gee fitele yî yene le naa baay. ²³ Wee diewe Taytus e nu ε wvù nu wee wvù bee wvù lene yî ekale le kemwaan, nu ten wee wvù bee wvù lemte yî fiεe le fimwaan fô ben e. Ε dioo tu fô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, nu ε bó nu bonyii bo ntum e bo bintaashe bi bonyii bo mbee le. È nu bonyii ε bó gee ε mbense gene fô Klistu le. ²⁴ Nonen, ben emum edunce kenkonen kenen fô bó le endan, wvu le bintaashe bi bonyii bo mbee le eyen le ye yî bese ké no saale ekume ben nu yi len.

9

Nyo' kooŋke wee wvù nyaa nnya ye bô nlanlan

¹ Ke shiee cim nu dvú wvù me ensaanke lo ê ben ekumε lemme din keetom bonyii bô è nu bo Nyo' le ke. ² Me ŋkee lo le ben keŋke wase shiee keetom bó. ε è nu fiεε fidvu fi me nsaale ye dvú ê bonyii bo Masedonia ekumε ben, njemyi le ben bo Akeya nu ε ben to seyse wase ε è bæε lo lumbee keetom. Shiee wvù ben keŋke keenya ε mum ε ge ten mvuntelem mvu bonyii le nteen ê bó ente ε ja we. ³ Geenεn, me ntumte boom bo bwee wesebeene le ban fô ben e wvu le fo ye yî bese saale ekumε ben yî saaka wvun e ke ebuy le è nu yi εcici ke. Me ε no ntumte bó wvu le ben enù ε ben ε seyse no me nto ŋgayεε le ben nu ke enu. ⁴ Efuw ke nonεn, fí ε kooy le bee bonyii bo Masedonia bomew ε nε ε to ε yen ε ben nu se ben nu ε seyse, é kenshoose kedvu enu nεε fô bese le, efey mvunciim fô ben e bô bese se gεεle bvufee yî yene le? ⁵ è nu fiεε fi gee ε me ŋkpawcε le fí nu shiee le le me enleke boom bo bwee wesebeene le ban le bó esa ke fwe eto ê ben e eseyse nnya yi baay yin ε kefew bæε yî ben to kawεε keenya. Nonεn é nnya yidvu emum enu ε ben ε seyse wase le è nu nnya ε ben nyaa yî ŋkoŋ wvu wene le, ε è yaa nu le bó kamte lo ben ke.

⁶ Ben ekumyî le wee wvù jewyi caan, nu ke egbwele ke caan, ε wee wvù jewyi nteen, nu ke egbwele ten nteen. ⁷ Wee mwaan mwaan ben e keŋke keenya no wvú nu ε kpawcε fô fitele fiew e, yaa nyaa guute lo ye kenεε nyaa diwε bó kane lo wvú ke. Ben ekeè le Nyo' kooŋke wee wvù nyaa bô nlanlan. ⁸ Nyo' nulo ebuw ben bô mwεεm mvunciim ege é mvú effuyte lo, wvu le ben ekeŋke fiεε ficii

sekecii ε fi kocine ben e bocii, é ben emum egeè dilemme di jee dicii dvú ntay. ⁹ Fí nu no bó nu ε saŋ le, “Wee wvù nyaa nnya nu ε tfuw lo nnya ê bonyii bo kefufe le,
lemme diew di jee nu ke emey nu sekecii.”

¹⁰ Nyo' wvù nyaa ŋgow ê wee wεε bô mwεεm mvudien ε bó diee, nu ke enya ten ebvuu ebise ŋgow mwεεm mvunen, ege é nce wene wvù jee eto bô ŋgbwele ε wvú duule lo. ¹¹ Nyo' nu ke enya ten ben bô bvukuke ê jé le yicii keege é ben eyen'yi can yene ntay ê bonyii bomew, wvu le bonyii enyaà mbense ê Nyo' seke bó ε keŋke nnya yin can yese le. ¹² Ke lemme dinen di jee din di ben lemte too ke ε è nu bô mwεεm mvù bonyii bò è nu bo Nyo' le shieele maar ke, dí too ten bô mbense fô Nyo' le jé le nteen. ¹³ Lemme di ben gee din nu eduŋce bonyii bò è nu ben, é bonyii emum etumte moŋkum mo Nyo' le yî n'yuw wvù ben yuuke saaka wvù jee wvu ekume Klistu wvù ben tomte le. Bó nu ke etumte ten moŋkum mo Nyo' le no ben nu ε yene can yene fô bó le noo fô bonyii bomew e bocii. ¹⁴ Bó nu ke ebunlee fô ben e, ε mvuntelem mvubole nu yî yene le naa baay nje mbuwma Nyo' wvun wvù nu yî yene le wvù kuuke naa fele lo. ¹⁵ Beene enyaà keyoone ê Nyo' yî nnya ye yi baay yî è nulo wee saa esee no yí nu le ke.

10

È caw Nyo' Baul le wvú enù waa ntum Jisos Klistu

¹ Me wvù Baul keβεε, ŋkule lo can ê ben ê je kembonen bô nyεkeey wvù wvu Klistu le. È nu me wvù bó duu le me ŋké ndioo nu keba kemew no ncewcewe lo bô ben, ŋké nto wase ê ben ejise, mum mbo. ² Me nleke lo ben le seke

9:9 Mben 112:9

9:10 Yεsa 55:10; Os 10:12

9:11 1:11; 4:15

9:15 9:11

10:1 1Kol 9:3

10:1 10:10; 1Kol 2:3

10:2 13:10; 1Kol

13:2

me ε ηke ε nto, fo ben ege é me ene encewcewe beene no me nulo ηke encewcewe bee bonyii bð kpwaake le bese gee mwεem bii ε è nu ηkpawce bonyii bo yî woη wvun e κε. ³ È nu kecεey le bese cee yî woη wvun e, geenεn κε bese yaa tumte jem yese bii no bonyii bo yî woη wvun e tumte κε. ⁴ Ke mwεem mvù bese tumte jem yese dvú nu mvu yî woη wvun e κε. Mwεem mvù bese tumte jem yese dvú κεηke mvuηgay mvù nen'yi fð Nyo' le, keebvuuke mondvuum mò temyi dvú. ⁵ Bese ké no joo mwεem mvu jem e mvun bvuuke bombew bð bonyii beeke dvú, shiwse kembense ye kecii kè baηke fo bonyii ekee Nyo', soo ten boηkpawce bo bonyii le dvú, gee ε bó yuuke wase ε è nu Klistu le. ⁶ Seke ben ε duηce le ben yuuke wase Klistu le bð mvuntelem mvunen mvunciim, é bese emum enya ηgew ê wee tfuu wvù bæε temyi ekole bð Klistu.

⁷ Ben etaa eyen fiεε fi nu ê ben ejise! É wee kee naa kecεey le wen nu wee Klistu, é wvú no kumyì le no wvú nu wee Klistu, nu ke ten no bese nu. ⁸ É me ncim ne naa ε no nsaale ye nfesene caan nje mvuηgay mvù bese κεηke mvù Tata nyae keeyoo lo ben dvú, ε è yaa nu keesâw lo ben dvú κε, ken'wuumen saa ekoole me κε. ⁹ Ke me ηgomte le fí eyen'yi nen κε diewe me mbemsee lo ben bð boηwa' bem κε. ¹⁰ Me ηgayte nen njefo bonyii bomew nen'yi no jemyi ekume me gayte le, “Wvú ké no saηke boηwa' ε bó temyi bvuu cewcewe, geenεn seke wvú ε to ê bonyii ejise mum tu wεε. ε κε njeme we ké no koole fiεε le κε.” ¹¹ Boba bonyii ekeè le fiεε fi bese jemyi ê boηwa' le seke bese yaa nu fó κε, nu ε bese nu ke ege fí seke bese ε to.

¹² Ke bese momte naa keebewsene ye, κενεε efewsene bikuu bisese bð bonyii bomew ba bð seηe bð dew yibo

fiεε fi è nu bó κε. No bó fewsene bikuu bibole εbonebon, bewsene ten ye yibo εbonebon, nu ε fi dunji le κε bó kee fiεε κε. ¹³ Fisese nu ε κε bese cim saale ye fesene kelej κε. Bese saale ye ε è nu yî kelej kè Nyo' nu ε nya can yese le keelem eto ebuy naa ê ben e. ¹⁴ Κε bese dansene ε è nu kedwee no bese too buyte ê ben e κε. Bese to nu bonyii bo fwe keelen bô saaka wvù jee wvu ekume Klistu to naa buy ê ben e. ¹⁵ Κε bese saale ye fesene κε, fi nu le κε bese saale ye yî lemme di è ge bonyii bomew κε. Geenεn fiεε fi bese taale fwe kee nu le no mbee wene kuu gene fwe, nu no kelej ke lemme disese le ê ben entelej nu ekuuke ten gene naa ntay. ¹⁶ Nonεn é bese emum efey lo jo ben efewci saaka wvù jee gene biba bimew e, saa nu le bese saale ye bô lemme di bó nu ε lem wase bvudvuu bvυ wee mvu le κε. ¹⁷ Fí ε mum ε no nu no bó saη ê ηwa' Nyo' le le, “Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yî fiεε fi è ge Tata le.”

¹⁸ Κε è nu wee wvù dunji ekole kew le wen nu wee wvu lej wvù mum nu wee wvu lej ê Tata jise κε. È nu wee wvù Tata yene le wvù nu lej wvù nu wee wvu lej ê wvù ejise.

11

Baul bô bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo ntum e bo Jisos

¹ Me nleke le ben ecine κε é me enjeme njeme keyunsee nen caan. Kee, ben ecine κε lo! ² Me ηkeηke ken'yεε ejise bô ben kè è nu ke Nyo' le. Ben nu fô me le diewe ηgon kpwoon wvù bεε tfu le, wvù me nu ε ηkaw keeηke enya wvù ê diemsen mwaan wvù è nu Klistu. ³ Geenεn ε me nfane le lejlej no yo to wεentεneε leε Iff, nu ε bó nu ke ebvunse ten bvufee bvunen é ben ecine je yì nu keceey

---

10:13 Lum 12:3   **10:15** Lem 19:21; Lum 15:20   **10:17** Yεli 9:22-24;
1Kol 1:31   **10:18** 1Kol 4:4-5   **11:2** εfe 5:25-27   **11:3** Kej 3:1-5,

bvuu yuule yî ben bii Klistu le jó. ⁴ Me njemyi nen njefo ben kaantene ke lo fiεε ficii. É wee ne ε no fewci ekume Jisos mvu jεey se è nu wvù bese to fewcεε ê ben, kenεε keyoy kemew jεey se è nu kè ben to fiisenεε ê Nyo', kenεε ekume saaka wvù jee mvu jεey se è nu wvù ben to fiisenεε ê bese, tu ben nu emum ekaanten ke lo. ⁵ Ke me ηkpwaake le bonyii ba bò ben teje le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke lo fele me ke. ⁶ É è cim nu naa le ke me ηkee njeme, tu ke è mum nu le ke me ηkee fiεε fi ekume Nyo' ke. Fin nu fiεε ε bese ε duηce wase ê ben ê jó le yicii noo yî mwεem e mvunciim.

⁷ No me nto nfewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben εcici se nlawma, ε fen ghane le me nto ηge ε è nu kebefε keenshike ekole kem nonen wvu le me embense ben e? ⁸ È nulo é me ηngay le me nto nsooηke ε è nu kensorη enteleη jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bimew, no me nto nfii nfi ê bó, nlemte ε è nu fô ben e. ⁹ Seke me nto nu beene, me nto mbaa ηgeε bvujite bvumew yî wee mvu ben e seke me nto ηkeηke shieε fiεε ke. Boom bo bwee wesebeene le bo Masedonia to nyaa fiεε ficii fi me nto nshieele. Nonen yî fiεε le ficii nu ε me nto ntun keεgeε bvujite yî yene le. ε è nu ke no me nu ηke entune nonen. ¹⁰ No keceey ke Klistu le nu yî yem e, ke wee nu dvú ê biba binen bì Akεya le wvù nulo ebaη diuw wem yî fiεε fi me nsaale ye yî dvú le ke. ¹¹ Me ntune nfi ê ben nonen nje la? È nu njefo ke me ηkooηke ben e? Me ηkooηke naa ben ε Nyo' kee nonen.

¹² Fiεε fi me ηgee nu ε me nu ηke emεy ke ηgee, wvu le me embaaηke je fô bonyii ba bò gomte keeyene le bó nu leηleη bee bó yî fiεε fi bó saale ye yî dvú le. ¹³ Ke bonyii

---

11:4 Gal 1:8-9   11:5 12:11; 1Kol 15:10; Gal 2:6, 9   11:6 1Kol 2:6-16; Efε 3:4   11:7 12:13; 1Kol 9:12, 18   11:8 Fili 4:15-18   11:10 1Kol 9:15-18
11:11 1Kol 16:24   11:12 11:5; 12:11   11:13 Fili 3:2; Mwm 2:2

bodvu ba yaa nu boom bo ntum e bo Klistu le bo keceey ke. Bó nu bonyii bo lemme le bo kenleema le. Bó tæeke lo Klistu fô jise le bowen nu boom bew bo ntum e. ¹⁴ E ke fifin yaa nu fiεε fi nghaw e ke. Naa Satan bô ekole kew ke tew ke Nyo' fô jise le wen nu nceendaa we wvu n'yu. ¹⁵ Nonen ke è nu fiεε fi diuw wvù yumεen e seke bonyii bew bo lemme le banse ten ye yen'yi diewe bonyii bô yeeyi bonyii no nce wvu teyey kenke keenu le ke. Kemεse kebole nu ke enu ke lenlen no gee dibole nu.

ε Baul no saale ye ekume bongew bô wvù to yene

¹⁶ Me ε mbvuu ε no njemyi le fo wee ejo me le me nu keyuη ke. Geenεn é ben jo me le me nu keyuη, é ben cinε le me le ε me njeme ten njeme kensaa ye caan. ¹⁷ Fiεε fi me njemyi ekume fí fi me nsaale ye yî dvú le se nfan, nu ε ke me n'yaa njemyi bô mvungay mvu Tata le ke. Me njemyi ε è nu diewe keyuη e. ¹⁸ No bonyii nteen saale ye ê je bonyii bo yî woη wvun e, tu me nu ensaalè ten yem ye. ¹⁹ Me njemyi nen njefo ben fiisene biyuη duu le ben kenke bvufee! ²⁰ Ben nu ε cinε le bonyii ejod ben ε ben tuu bonfaw bobole, ε bó diekene yî yene le, bene yî yene le, bensee ye, tumyi can ê ben jise. ²¹ Ken'wuumen koole me le bese to kaa nu fisese biwelencoy fanε yaa gee nonen ke!

Geenεn é fiεε nu dvú fi wee momte keesaale ye dvú, tu me ten nu emomte keensaale ten ye yî fifie fiεε le. Me mbεε ke njemyi fin diewe keyuη e. ²² É bonyii bodvu nu Bo'ibulu, tu me ten nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo Israel, tu me ten nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo ê kfuu di Abila'am e, tu me ten nu ke mvu. ²³ É bó fen nu bonyii bô lemte Klistu le, tu me nfele naa lo bó yî fifie le. (Me njemyi wase fin diewe wee jewte le.) Me nu ε nlem naa wase ε

nfey lo bó, ε ηγεν ncaw ε nfey bó, ε bó surj wase me bokanj ηkuun, ε kpwe ε soy wase me bokanj e bokanj e. ²⁴ Me nu ε nfi wase bongbwan can Bojuu le bokanj botin, ε bó tamte kanj mwaan ε è fuute ηgbwan mwaan fô mbaanyε. ²⁵ Bó nu ε surj wase me bokanj botete bô bimban, ε tumyε me bô eta kanj mwaan. ηguw wvu ê joo nu ε sawyε wase bô me bokanj botete, ε me ε nce wase ê joo ε mbuy ε nshe jó. ²⁶ Me nu ε ηghan wase baay, ε mboy fo me enle joo bokanj nteen, ε mboy fo me enkpwe can bocoon e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bem bo won e, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe can bitum e, ε mboy fo me enkpwe elante, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe ηkpwaante, ε mboy fo me enkpwe ê joo yi baay e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo bwεem e yî Klistu le. ²⁷ Me nu ε nlem wase baay ε njimten. Me nu ε nce wase se nyii bokanj nteen. E me nu ε no nu wase jej noo se joo yî me η'wu. Me nu ε nce wase bokanj nteen se fiε fidien, ε nce kenton e se ndvu. ²⁸ E keebvuu bise yî mwεem mvumew e nu ε me nu ke ekuse jo bvujite ediuw ecii nje bonkpawace bô me ηkenke fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii. ²⁹ É wee dioo wεeyi, tu me nu en'yuuke ten ε me η'wεeyi. É wee ké ege é wee mvu ege kebefε, tu fî nu esase me baay. ³⁰ É è nu le me ensaale ye, é me ensaalè ε è nu yî mwεem mvù duηci le me n'wεeyi lo le. ³¹ Nyo' wvù nu Nyo' noo Icee Tata wesebeene wvù Jisos wvù mbense nu fô wvù le sekecii se ηka, kee lo le ke me mbiayte lo ke. ³² È to nu seke me nto nu Damaskus, ε wee sa' wvù to nu ekuse jo Nfon Aletas ke gay ε bonyii no ceyte kelaante kedvu wvu le bó ekoo me. ³³ Geenεn ε bonyii ke jo me lese ê ηkaa le,

---

11:24 Dito 25:3   11:25 Lem 14:19; 16:22   11:26 Lem 9:23; 14:5   11:27
6:5   11:29 1Kol 9:22; Gal 6:2   11:30 12:5; 1Kol 1:31   11:31 1:23
11:32 Lem 9:23-25

bvuse fô ntoo ketaaj e shike ekfuɲ, ε me nse nlemten can ye le.

12

Mwεεm diewe bifile le mvù to too fô Baul e bô mvù Tata to duɲci ê wvú

¹ Me nu ensaale ke ye ηgene dvú fwe naa no sεw yaa cim nu fó ke. Me nu enɲen fwe yî mwεεm diewe bifile le mvù to too fô me le noo mvù Tata to duɲci ê me le. ² Me ηkee wee Klistu mvu wvù Nyo' to cunεε ben dvú fey lo ebule gen ê we eke. * Eben nu wase bilum yuufe ncow binεw no fí to kooyεε. (Kenεε wvú to ben fó bô ye, kenεε se ye, tu ke me ηkee ke. È kee ke Nyo' maaj.) ³ Me ηgomte keembvuu mbiinen le, me ηkee wvuwe wee, (kenεε wvú to ben fó bô ye, kenεε se ye, tu ke me ηkee ke. È kee ke Nyo' maaj.) ⁴ Nyo' to nu ε cun wvú ben dvú fô bvudvuu bvu njoɲ e bvu Nyo' le, ε wvú yuw mwεεm fó ε è yaa nu mvù è nulo é wee esee ke. E mvumwe nu mwεεm mvù bó baa enya mvuɲgay le wee wvu wum ejeme ke. ⁵ È nu wee diewe wvuwe le wvù me nu ensaalè ye bô wvú. Ke è nulo é me ensaale ye bô ekole kem ke, efey ke le me ensaalè ye ekume kewεεyε kem. ⁶ È è cim nu le me ηgomte keensaale ye ekume ekole kem, me nsaa nu keyuɲ ke, njefo fiεε fi me nu enjemyi nu kecεεy. Geenεn me nu ε ntun keeɲge fifie, wvu le fo wee mvu ke ene ekpwaake jεεy ekume me fele fiεε fi wvú yene yî yem e bô fi wvú yuuke ê me ke.

⁷ Geenεn, keege le fo me ηke ene embense ye baay ekume mwεεm mvu keɲghaw e mvun mvù Nyo' to duɲcεε ê me, wvú to nu ε tum kfuu biay mi ε yí no bon'yi ye yem. Biay yin to nu nceendaa Satan ε wvú njiɲsene bô

---

* **12:2** Fofen nu woɲ wvu we wvù biɲkente bitete. **12:5**
11:16, 30; 12:1 **12:7** Gal 3:13-14; Job 2:6

me, wvu le fo me nke ene embense ye baay ke. ⁸ E me nke mbunle ekume fiεε fidvu ê Tata mbuy bokaŋ botete nleke le wvú ecake ke fiεε fidvu yî yem e. ⁹ Geenen ε wvú tfuse ê me le, “Mvunḡay mwem mvù me nu ε mbuw wo dvú nu ε kocen fô wo le keefii wo, njefo mvunḡay mwem ké no lemte yî wee le gene mæese seke wvú wæyi.” Nonen me nu en'yuuke njoŋ mbvuu nsaale ye ekume kewæye kem nfesene lo wvu le mvunḡay mvu Klistu le nulo elemtè yî yem e. ¹⁰ Fí ε mum ε no nu le me n'yuuke njoŋ bô kewæye kem noo boncun bô bó nan'yi me dvú noo bonḡew bô me n'yene noo bikaa bì bonyii bone ê me ejim bô bonḡew bô bii me le nje Klistu. Me n'yuuke njoŋ nonen njefo è nu seke me ŋ'wæyi, tu sekekie nu ε me nu emum entemyi.

Shiee wvù Baul to keŋke fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Kolēn e

¹¹ Me nu ε ne wase ε ntu keyuŋ! Geenen ε è ge ben me ε nse ntu nonen. È nu ben bô be keŋke keeduŋci wee wvù è nu me. Naa no me mbaa ncim mbuy fiεε le nu ε ke fí mum nu le bonyii ba bô teŋe bikuu bibole le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke fele me ke. ¹² Mwæem mvù duŋci mvunḡay mvu Nyo' le bô biŋghaw bi mwæem e noo mwæem mvu diuw wvù yumæen e nu ε me nto ŋkuu shém baay no ŋgee ê ben enteleŋ. E mvumvun nu bonciise bô duŋci le wee nu cæy cæy waa ntum Klistu. ¹³ Fiεε fi me nto ŋgee fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bimew e nshæete ben efey le me nto mbaa ŋgeεle bvujite bvumew yî yene le, nu la? Ben elæshe jay wem fofe!

¹⁴ È neε me wvun, ε me ε nseyse wase keento ê ben e yî bokaŋ e botete. E ke me nu nke ento enu bvujite bvumew fô ben e ke, njefo ke me ŋgomte ε è nu mwæem mvunen

ke. Me ηgomte ε è nu ben. Me ηgomte ε è nu ben ηjefo ke è nu boom bò keηke keegeεle mwεem ê bo'icee bobole bô bobwee bobole ke. È ké no gεεle bocee boom bô bobwee boom mwεem ê boom bobole. ¹⁵ Me nu ηke en'yuuke naa njoη baay keenjewse fiεε ficii fi me ηkeηke fô ben e bô keenya noo ekole kem nje ben. É me ηkooηke ben baay, é ben kaa ekoηke me caan e? ¹⁶ Ben nu ε yen keceεy le ke me nto mbaa engεε bvujite yî yene le ke. Geenεn bonyii ε no duu le me nto nu ε n'wεentεn nλεε ben bô mbiay. ¹⁷ Nuu le wee mvu bonyii bô me nto ntumεε fô ben e to nu ε λεε ben ê diee diem e le? ¹⁸ Me nto nu ε nleke Taytus le wvú eto ê ben e, mbvuu ntum waa bwee wesebeene we le bô wvú eto. Taytus to nu ε λεε ben seke wvú to toε le? Bee wvú to baa gee ke mwεem yî ηkpawwεε le mwaan bô yî ekale le kemwaan e?

¹⁹ Sekemew ε ben kpwaake le no bese mεy ε no jemyi nen nu ε bese gomte keetanji lo diuw wese fwe dvunen. Bese jemyi ε è nu diewe bonyii bo Klistu le fwe dnu Nyo'. Nsáa yese shém, fiεε ficii fi bese gee fô ben e nu keege é ben ekuu lo. ²⁰ ε me nfane le è nelo é me ηke enε ento en'yen ε ben yaa nu no me nshieele le ben enù ke, é ben ten eyen ε me n'yaa nu ten no ben shieele le me enù ke. Me nfane le è nelo é me ηke enε ento en'yen ε bonyii waale diwaa, gheεke keηghεw, keηke shém yî ton'yεen, beele ke ε è nu dew yibo, beete bô ediee ε bonyii, kunsene mvuηkunsen, bensee ye yi εcici, keηke kembvuηse. ²¹ Me nfane le me nu ηke endioo ε mbvuu ε nto, é Nyo' wem ege é ken'wuumen ekoole me, noo le me nu ηke enu yî yii le nje bonyii bô se gee bibefe diewe nnyen e bô nce nnyen kenjan noo nsake, ε bó nu ε bó baa cine wase dvú ke.

13

ε Baul gay ê bonyii bô to gee bibefe le bó eyenè

¹ Fin nu wase bokaŋ bem botete bô me nu ento ê ben e. Nwa' Nyo' gayte le,
 “É bó lese nsaw wee, tu bó nu eshieele bonyii bofee kenεε botete,
 bô eleem jim nsaw wvudvu.”

² È to nu seke me nto ntoε ê ben e yî nto wεm wvu bokaŋ bofee le, me nto nu ε ηgay ê bonyii bô to cee nce kebefε le, bó eyenè. Me ε mbvuu ε no ηgayte ê bó noo ê bonyii bocii naa no me mbaa nu ê ben ejise le, ben eyenè, njefo kefew kè me nu ηke embvuu ento nu ε me n'yaa nu ηke encam naa lo shen fô wee le ke. ³ No ben gomte le me ηge fiεε fi duŋci le è jemyi Klistu ê ben fele yî yem e, tu me nu enge. Ke è nu le wvú wεyi lo keenya ηgew ê ben ke. Wvú kenke naa mvuŋgay ê ben enteleη. ⁴ È nu keceey le bó to taa wvú yî kentam e ε wvú wεyi. Geenεn keseen nu ε wvú nu dvú ê mvuŋgay mvu Nyo' le. Bese wεyi ke ten diewe no wvú to wεyi. Geenεn yî mvuŋgay mvu Nyo' le nu ε bese nu ke ecee bee bó lemte ben e.

⁵ Ben etaa bikuu binen eyen le laa ben nu yî mbee le le. Ben emom ε è nu bikuu binen. Ke ben yene le Jisōs Klistu nu yî yene le? Wvú nu naa yî yene le, é è fen baa nu le ben nu ε mom bikuu binen ε yen ε ben ε gbwe. ⁶ Me ηkee naa le ben nu ke eyen le bese baa egbwe ke. ⁷ Bese bunlee Nyo' le fo ben ke enε ege fiεε se è nu fi leη ke. Ke bese yaa gomte le bonyii eyene le bese nu ε fey mmom wvudvu ke. Geenεn bese bunlee ε è nu le ben egeè ε è nu fiεε fi leη naa no bese cim yen'yi ke diewe bese nu ε gbwe wase mmom wvudvu. ⁸ Ke bese yaa nulo egee naa lo fiεε fi kicine keceey ke. Bese

nulo egee ke e è nu fi tomte lo keceey. ⁹ È dioo nu seke bese weeyi e ben temyi, e bese no yuuke njoŋ baay. Bunle yese nu ke le ben eku egen emese. ¹⁰ È nee fiεε fi me nsaŋke mwεem mvun ê ben e me mbeε se me e nto, wvu le seke me e nto, me nsaa eŋkeŋke keenjo mvuŋgay mvù Tata nu e nya ê me encewcewe lo dvù yî yene le ke. Mvuŋgay mvun nu mvù wvù nya le me en'yoo lo ben dvù, e è yaa nu le me ensâw lo ben dvù ke.

Ŋgayma Baul wvu fokemεse

¹¹ Keemεse boom bo bwεem e, me ŋgayte ben e le beene e shεε wase. Ben eseyse bikuu binen, eyuw ntefe wem, enù diuw mwaan, eceè yî nyεkeey e, nonen é Nyo' keŋkoŋen bô nyεkeey emum enù ben ε bó. ¹² Ben egaynen bikuu binen e, eŋoεe ê ŋoεe bonyii bo Nyo' le. ¹³ Bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii gayte ben e. ¹⁴ Mbuwma Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bô keŋkoŋen ke Nyo' le, noo kentaashe ke Keyoy ke Yuule le enù ben ε bó bocii.

13:10 13:2; 10:8; 1Kol 4:21   **13:11** Jon 14:27; Lum 15:33; 1Kol 7:15; εfε 6:23; Fili 4:9; 1Tes 5:23; 2Tes 3:16; Ibu 13:20; 1Bi 5:14   **13:12** 1Kol 16:20   **13:13** Mak 13:11; Lum 8:26, 39; Gal 6:18

Ŋwa' Nyo' Moŋkan mo Monfɛm New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 1 Dec 2020

5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e